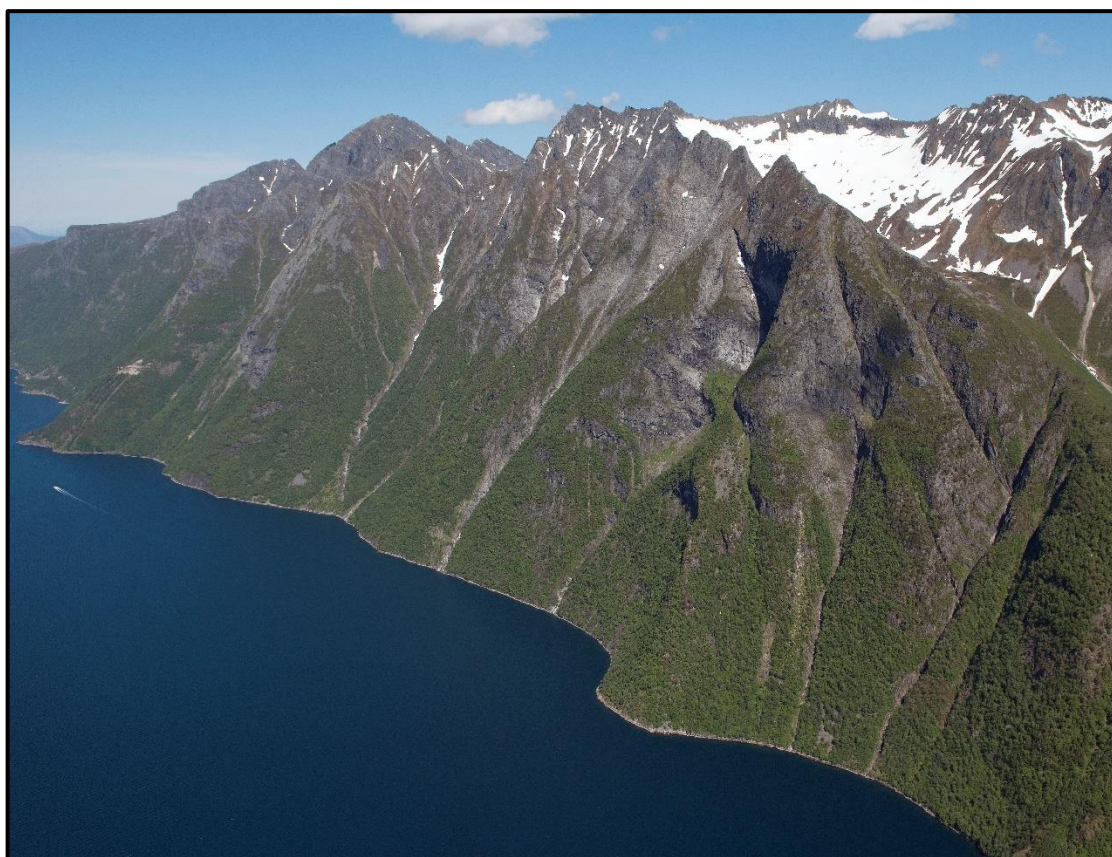

Statsforvalteren i Møre og Romsdal

HØYRING AV FORSLAG TIL SKOGVERN

UTVIDING AV BARLINDNESET NATURRESERVAT ØRSTA KOMMUNE

Høyringsfrist 23.06.2021

E-postadresse:
sfmrpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 2520
6404 Molde

Besøksadresse:
Julsundvegen 9

Telefon: 71 25 84 00
statsforvalteren.no/mr

Org.nr. 974 764 067

*Framsida: Barlindneset naturreservat inkl. utvidingsframlegg. 420 kV-lina Ørskog-Fardal til venstre.
(Foto: Øivind Leren)*

Bakgrunn

Gjennom behandlinga av stortingsmeldinga Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfald (Meld. St. 14 (2015-2016)) vedtok Stortinget ei opptrapping av skogvernet i Noreg til 10 % av skogarealet. I februar 2021 var om lag 5,1 % av skogarealet og ca. 3,8 % av den produktive skogen verna i Noreg. Det er eit nasjonalt miljømål at *«et representativt utval av naturtypane i skog blir verna for kommande generasjonar»*. Vern av skog er også viktig for å nå fleire av dei andre miljømåla, til dømes at *«utrydding av trua artar i skog skal opphøyra og status for artar i nedgang skal ha blitt forbetra innan 2020»* og at *«mangfald av naturtypar i skog skal bli tatt vare på eller gjenoppretta innanfor sitt naturlege utbreiingsområde, og slik at alle stadeigne artar finns i levedyktige bestandar»*.

I stortingsmeldinga vert auka skogvern framheva til å ha stor positiv effekt på trua artar i skog, og Regjeringa vil vidareføre det langsiktige arbeidet med skogvern. Dette skal skje ved vern av offentleg eigd skog og ved friviljug vern av privateigd skog. Friviljug vern inneber at skogeigarane tilbyr staten vern av eigen skog.

Dersom ein har naturfagleg kunnskap om det aktuelt tilbodsområde frå før, kan slike data bli lagt til grunn for ein eventuell verneplanprosess. Dersom området ikkje er kartlagt tidlegare, vil miljøvernstyresmaktene også vurdere tilbodet og sette eventuelt i gang med naturfaglege registreringar for å kartlegge verneverdiar. I Møre og Romsdal er ein vesentleg del av den verneverdige skogen kartlagt tidlegare og aktuelle data er tilgjengelege i www.naturbase.no.

Om det på bakgrunn av ei slik registrering vil vere aktuelt å fremme eit verneforslag for det aktuelle arealet, skal det gjennomførast forhandlingar med grunneigar om avgrensing, verneforskrift og økonomisk erstatning. Når staten og grunneigar er kome til semje om desse punkta, vil området gjennomgå ei vanleg saksbehandling i tråd med naturmangfaldlova.

Tilbodet

Statsforvaltaren har fått tilbod om friviljug skogvern på gnr 112 bnr 1 på Molaupen i Ørsta kommune. Det omfattar eit areal på ca. 1309 dekar skog på austsida av Hjørundfjorden, nord for eksisterande Barlindneset naturreservat.

Tilboda vart framsett i brev frå ALLSKOG SA den 08.07.2020.

John Bjarne Jordal har vurdert området i samband med kartlegging av naturtypar i Ørsta kommune. Her er kartlagt ein førekomst med rik edellauvskog BN00029774 som er gitt verdi A (svært viktig) på grunn av at her er førekomst av velutvikla, rik edellauvskog med fleire kravfulle artar, m.a. fleire raudlisteartar. Jordal reknar med at her er potensiale for raudlista marklevande soppartar (ikkje undersøkt). Rike hasselkratt er ein truga vegetasjonstype.

I tillegg omfattar tilbode dei dei delane av den rike edellauvskogen som ikkje vart verna som Barlindneset naturreservat (BN00029776).

Dette naturgrunnlaget viser at området har store kvalitetar for vern som naturreservat.

Statsforvaltaren har difor takka ja til tilbodet om igangsetting av verneplanprosess for området, og vurderer at dette best kan skje som ei utviding av Barlindneset naturreservat.

Etter avtale med grunneigaren og ALLSKOG meldte Statsforvaltaren oppstart av verneplanprosess for området.

ALLSKOG skal taksere skogen i tilbudsområdet saman med Staten sin skogsakkunnige, og det blir forhandla fram ein erstatningsavtale med grunneigaren. Området vil ikkje bli tilrådd verna før avtalen om erstatning er signert, men ALLSKOG har på vegne av grunneigaren akseptert at planprosessen vert sett i gang.

Heimelsgrunnlag

Vern av spesielle område eller førekomstar skjer i medhald av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfaldlova) jf. §§ 33-51. I naturmangfaldlova er det gjeve heimel for vedtak av ulike vernekategoriar. Vernekategorien naturreservat, som er det strengaste vernet etter naturmangfaldlova, blir foreslått brukt for skogsområda i dette verneplanframlegget. Naturmangfaldlova § 37 i har slik ordlyd:

«Som naturreservat kan vernes områder som inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt type natur på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold, utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdets skjøtsel.»

Saksbehandling

Naturfaglege registreringar

Lokaliteten har ein del større almetre i bratte berg ned mot sjøen i nærleiken av Molaupfonna. I og ved elvegjelet veks m.a. bjørk, gråor, osp, rogn og ein del alm, og mykje hassel i busksjiktet. Skogen kan i hovudsak førast til rikt hasselkratt og gråor-almeskog, men har òg innslag av gammal lauvskog (bjørkeskog). Somme stader er det godt utvikla lågurtvegetasjon i hasselkratta, med mindre flekkar høgstaude- og storbregnevegetasjon. Mykje sølvbunkeeng og store felt med krattlodnegras står att som vitner om ein tidlegare kulturpåverknad.

Ove Dahl har funne lundgrønaks. I 2005 vart det m.a. funne firblad, raudlistearten fuglereir (-/NT), jordnøtt, myske, ramslauk, sanikel, skogfredlaus, skogsvinerot, sumphaukeskjegg og trollurt. Elles

vart det funne kystruskjuka, lungenever og sett spettmeis. Raudlistearten dvergspett (DC/VU) finst i ospeområda, noko upresist stadfesta.

Av framande artar må nemnast at det er planta gran og sitkagran inntil området, og det er ein spreifingsfare frå dsse.

Oppstartsmelding

Statsforvaltaren sendte ut melding om oppstart av verneplanprosessen for naturreservat ved Molaupen til fleire aktuelle interessepartar i brev av 08.03.2021. Frist for innspel til planarbeidet var sett til 12.04.2021. Det kom 11 innspel til meldinga, der 7 ikkje har spesielle innvendingar.

Forsvarsbygg ønskjer at verneføresegnene opnar for militær operativ verksemd og landing/start av luftfartøy. Dette blir følgt opp ved bruk av standard verneforskrift.

Norsk Bergindustri ønskjer at ein undersøker evt. geologiske førekomstar i området før vedtak. Vi er ikkje kjent med at det er slike ressursar i området.

Statnett har ei 420 kV transmisjonsnettleidning nord for området. Dei ber om at det i forskriften til verneområdet blir tatt inn standard bestemmingar som vedrører kraftleidningar, og understrekar at det i forskrifta må gjevast eit generelt unntak for tiltak knytta til drift og vedlikehald av transmisjonsnettanlegg i og inntil verneområdet. Dette blir følgt opp ved bruk av standard verneforskrift.

Ein grunneigar utanfor tilbodsområdet viser til at dei har hatt lakseverp ved området. Der er også kulturminne, stiar og spor etter landbruksverksemd. Vi kan ikkje sjå at dette vert påverka av vern.

Brukarinteresser

Slike lågareliggande skogar har tradisjonelt vorte utnytta til hogst og beite. Denne bruken har etterkvart gått ut i dette området. Terrenget er så bratt at det ikkje er aktuelt med tradisjonelt skogbruk.

Statnett har ei 420 kV-line som kryssar Hjørundfjorden rett nord for området. Det er behov for drift og vedlikehald av denne, noko som vert teke inn i verneforskrifta.

Her er ikkje registrerte freda kulturminne, men utmarka har spor etter tidlegare tids landbruksdrift.

Området er sett av til landbruks-, natur- og friluftsområde i kommuneplanen.

Verneforskrift

Verneforskrifta for Barlindneset naturreservat er frå 2000, og fråvik nye malar både når det gjeld å sikre verneverdiar og å opne for nye aktivitetar innan m.a. lokalt reiseliv. Tilbodet om utviding medfører over ei dobling av arealet, og slik sett er det grunnlag for ei ny vurdering.

Avgrensing

Sjå vedlagt vernekart.

Figur 1 Statnett si 420 kV-line og Molaupsfonna. Foto: Kjell Hansen, SNO

Vidare saksgang

I samsvar med naturmangfaldlova og saksbehandlingsreglane i denne, sender Statsforvaltaren med dette verneframlegget på høyring.

Det blir gjennomført forhandlingar med grunneigar om erstatning, og det er krav om at det blir semje om avgrensing og framlegg til forskrift før sluttbehandling av verneframlegget.

Etter denne lokale og sentrale høyringa, vil Statsforvaltaren, på bakgrunn av høyringsdokument og innkomne fråsegner, skrive ei tilråding til Miljødirektoratet. Direktoratet fremmer så saka for Klima- og miljødepartementet som deretter vil førebu ho og legge fram eit forslag om vernevedtak for Kongen i Statsråd.

Etter vernevedtaket ved kgl. res. vil erstatningar bli utbetalte i samsvar med avtalane. Statsforvaltaren får så i oppdrag å gjere vedtaket kjent og sørge for at reservatet blir merka og skilta. Merking og oppmåling blir gjort av jordskifteretten etter krav frå Statsforvaltaren om grensegang og merking.

Ut frå normal saksbehandlingstid kan eit vernevedtak tidlegast ventast i desember 2021.

Forskrift for Barlindneset naturreservat, Ørsta kommune, Møre og Romsdal

Fastsett ved kgl.res. 13. oktober 2000 med heimel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og § 21, § 22 og § 23.

Endra ved kongeleg resolusjon av 00.00.0000 med heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfaldlova) § 34, jf. § 37 og § 62.

§ 1 Føremål

Føremålet med naturreservatet er å verne eit stort og variert skogsområde som inneheld trua og sjeldan natur og ulike naturtypar i skog som rik edellauvskog. Her er ein stor og vital barlindførekomst. Det er ei målsetting å behalde verneverdiane i mest mogeleg urørt tilstand, og eventuelt vidareutvikle dei.

§ 2 Geografisk avgrensing

Naturreservatet omfattar følgjande gnr./bnr.: Ørsta kommune, 112/1, 2 og 113/1, 2.

Naturreservatet dekkjer eit totalareal på 2386 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart dagsett Klima- og miljødepartementet 00.00.00. Dei nøyaktige grensene for naturreservatet skal merkast av i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart skal oppbevarast i Ørsta kommune, hos Statsforvaltaren i Møre og Romsdal, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernereglar

I naturreservatet må ingen gjere noko som skadar verneverdiane som er nemnde i føremålet med vernet.

I naturreservatet gjeld følgjande vernereglar:

- a) Vegetasjonen, medrekna daude buskar og tre, er verna mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne plantar og sopp inkludert lav eller delar av desse frå naturreservatet. Planting eller såing av tre eller annan vegetasjon er forbode.
- b) Dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, er verna mot skade, øydelegging og unødige forstyrring. Utsetting av dyr er forbode.
- c) Det må ikkje settast i verk tiltak som kan endre naturmiljøet, som for eksempel oppføring av bygningar, anlegg, gjerde, andre varige eller mellombelse innretningar, parkering av campingvogner, brakker el. l., framføring av luftleidningar, jordkablar, kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte tilførsler av forureining, etterlating av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel. Forsøpling er forbode. Opplistinga av tiltak er ikkje uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangement er forbode.
- e) Bålbrenning er forbode.

§ 4 Generelle unntak

Vernereglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt og fangst i samsvar med gjeldande lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldande lovverk.
- d) Vedlikehald og bruk av eksisterande jakttårn.
- e) Beiting.
- f) Utsetting av saltsteinar.
- g) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- h) Fjerning av mindre mengder kvist i samband med utøving av storviltjakt.
- i) Bålbrenning med tørrkvist frå bakken eller medteken ved i samsvar med gjeldande lovverk.
- j) Drift og vedlikehald av eksisterande energi- og kraftanlegg.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands er forbode, medrekna landing og start med luftfartøy.
- b) Sykling, ridning og bruk av hest er forbode utanom eksisterande vegar og stiar.

§ 6 Generelle unntak frå reglane om ferdsel

Ferdselsreglane i § 5 er ikkje til hinder for gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsverksemd, samt gjennomføring av skjøtsels- eller forvaltingsoppgåver som er vedteke av forvaltingsstyresmakta. Unntaket gjeld ikkje øvingsverksemd.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a) Naudsynt motorferdsel for uttransport av sjuke og skadde bufe. Køyretøy som nyttast skal vere skånsamt mot markoverflata. Det skal gjevast melding til ansvarleg oppsyn for verneområdet før køyring skjer.
- b) Naudsynt uttransport av felt elg og hjort med lett beltekøyretøy som ikkje set varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsreglar

Forvaltingsstyresmakta kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Istandsetting, vedlikehald og skjøtsel av kulturminne.
- b) Tiltak i samband med forvaltning av vilt og fisk.
- c) Naudsynt uttransport av felt elg og hjort med andre køyretøy enn lett beltekøyretøy som nemnt i § 6 andre ledd b.
- d) Hogst og uttak av gran, platanlønn og andre framande treslag.
- e) Merking og rydding av nye stiar.
- f) Avgrensa bruk av naturreservatet for aktivitetar nemnt i § 3 d.
- g) Oppsetting og vedlikehald av gjerde.
- h) Gjenoppføring av bygningar og anlegg som går tapt ved brann eller naturskade.
- i) Bruk av naturreservatet til miljøtilpassa reiselivsverksemd i samsvar med godkjent forvaltingsplan.
- j) Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- k) Naudsynt motorferdsel for aktivitetar etter § 4 c og j, og § 7 b, c, d, g og h.

§ 8 Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltingsstyresmakta kan gjere unntak frå forskrifta dersom tiltaket ikkje er i strid med vernevedtaket sitt føremål og ikkje kan påverka verneverdiane nemneverdig, eller dersom tryggleiksomsyn og omsyn til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfaldlova § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltingsstyresmakta, eller den forvaltingsstyresmakta bestemmer, kan setje i verk tiltak for å oppretthalde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er føremålet med vernet, jf. naturmangfaldlova § 47.

§ 10 Forvaltingsplan

Det kan utarbeidast forvaltingsplan med nærare retningsliner for forvaltning av naturreservatet. Forvaltingsplanen kan innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsstyresmakt

Miljødirektoratet fastset kva instans som skal vere forvaltingsstyresmakt etter denne forskrifta.

§ 12 Iverksetting

Denne forskrifta trer i kraft straks.